

του και ἂν ἐφεξῆς τὸ παροιμιώδες ὀξύ δρέπανόν του δὲν ἐθέριζεν ὀλιγώτερον τυφλῶς και ἀδιακρίτως ἄνθη ἐκ τοῦ γηίνου κήπου και ἄνθη τὰ εὐοσμότερα !

Τὸ ἀτυχὲς πλάσμα ! Μόλις ἠσθάνθη τὴν ζωὴν και ἐλιποψύχησεν. Εἰς τῆς νόσου τὴν καταδρομὴν ὑπεχώρησε και μειδιῶν ἐν μέσῳ θακρῶν και φιλημάτων τῶν γονέων μετέλλαξε βίον μίαν αὐγὴν. Ἄλλ' ἂν τὸ ἀτυχὲς δὲν ἀπεδήμει πρὶν διὰ τῶν βασάνων δοκιμασθῆ, ποῖος ἄρα γε ὑπερθετικὸς βαθμὸς θὰ εἶδιδε τὸ μέτρον τῆς δυστυχίας τῶν ἐναπολειφθέντων ἐν τῇ ζωῇ γονέων ; Ἄλλ' ὅχι· ἡ μνήμη τοιοῦτου ἀγγέλου ἂν θελοῖ τοὺς ὀφθαλμοὺς των συνεχῶς, σχηματίζει ὅμως φωτεινὴν δέσμη, ἐν τῇ ὁποία ζῶσι και ἀναπνέουσιν, συγκροτεῖ ἴδιον κύκλον ὑπάρξεως ἰδεώδους, φανταστικῆς, πνεύματος και ἀναμνήσεως ! Θὰ ζῶσιν ἐν τῇ **Φιφῇ** των.

Ἦνώθησαν ἐν τῇ σκοτίᾳ οἱ διαυγεῖς και πάναγνοι ὀφθαλμοὶ τῆς, ἀπεψύγη τὸ βροδόχρον χεῖλος, αἱ χεῖρες ἐβάρυναν τὰ στήθη σταυρωθεῖσαι και ἐνωθεῖσαι ἐν τῇ εἰκόνι τῆς Παναγίας. Ἄλλὰ τί σημαίνει ! . . Ζῆ και λαλεῖ ἡ **Φιφή** και νεκρὰ ἀκόμη, πλέον προσφιλῆς και εὐτυχῆς ἐν τῷ τάφῳ. Εἶνε ζωὴ τῆς μυριοχαϊδεμμένης τὸ μνημα τὸ μικρόν, τὸ ἀνοστρωμένον μνημα. . .

ΑΝΘΟΥΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

ΦΙΦΗΣ Σ. ΜΕΡΚΟΥΡΗ

Α'

ΚΙ' ὁ χάρος στεφανώνεται, χαραῖς κι' ὁ χάρος κάνει,
 Τ' ἀρέσει τῆς πορτοκαλιάς, τοῦ γάμου τὸ στεφάνι.
 Κ' αἰώνια, κάθε στιγμή και ὦρα εὐλογᾶται
 Και μὲ μιὰ νύφη ὁ γέροντας κάθε νυχτιὰ κοιμᾶται !
 Και μὲ τί νύφαις, οὐρανέ. Μὲ τί ἀφράτα νειᾶτα,
 Μὲ τί γλυκοχαράματα δροσιὰ και φῶς γεμᾶτα !
 Ἄχ, ὁ γαμπρὸς ὁ ἄγριος και σκοτεινὸς γνωρίζει,
 Ποῦ τ' ἀηδονάκι κελαιδεῖ, τὸ βόδο ποῦ ἀνοιζει.
 Ξέρει τὸ κρίνο π' οὐρανοῦ δροσιὰ τὸ δικμαντώνει
 Κι' ἀπάνω του τὸ χέρι του τὸ βάνασο ἀπλώνει.
 Γιατ' εἶνε ὅλα κάτω του· τὴν πλάσι δοῦλα ἔχει·
 Τὸ 'μάτι του ἀκίνητο σ' ὄλον τὸν κόσμον τρέχει.

Κι' ἀρπάζει, πέρνει ἄπονα, κουρσεύει καὶ θερίζει,
 "Ὅ,τι εὐρίσκεται ψηλά, ὅ,τι τῆ γῆ στολίζει.
 "Ὅ,τι ἄγνό, ὅ,τι πετᾷ καὶ ὅ,τι τραγουδάει·
 Τ' Ἀπρίλη τὸ τριαντάφυλλο, τῆ μυρωδιᾶ τοῦ Μάϊ,
 Τὸ κρίνο τὸ χιονάτο,

Πουλάκι ἀκόμη στῆ φωλιά, δροσιᾶ πρὶν πέση κάτω.
 Τὸ περιβάλλει τῆς ζωῆς μόνο γι' αὐτὸν ἀνθίζει·
 Δικό του εἶνε καὶ γι' αὐτὸν ὁ κόσμος λουλουδιζει!

Β'

Καὶ χθὲς ἐστεφανώθηκε μ' ἄλλη παρθένα πάλι·
 "Ἀχ· μὲ νυφοῦλα, ποῦ ποτὲ ἡ γῆ δὲν εἶδε ἄλλη.
 Κ' ἐπῆρε τὴν αὐγὴ νυχτιᾶ, χειμῶνας τὸν Ἀπρίλη,
 Τ' ἄστρο καὶ τὸν αὐγερινὸ τάφου θαμπὸ κανδύλι.
 Κατάπαιε φλόγα τῆ δροσιᾶ, τὸ κρυσταλλένιο κῦμα
 Ἐρρόφησε ἡ ἄβυσσος, ἡ νύχτα καὶ τὸ μνημα.
 Κ' ἔσφιξ' ὁ γέρος, ἔσφιξε στὴν κρύα του ἀγκάλη,
 Τὴν κόρη τῆς πρωτομαγιάς, τῆς ἀνοιξῆς τὰ κάλλη!
 Κι' αὐτ' ἡ νυφοῦλα, ἡ δροσιᾶ, τὸ κῦμα καὶ τ' ἀστέρι,
 Σὺ ἦσουν, Χερουβεὶμ τῆς γῆς, ἐσὺ δροσᾶτο ἀγέρι,
 Ἐσὺ, Φιφή μου, μυρωδιᾶ τοῦ μενεξέ καὶ χάρι.
 Τῆς μάννας, τοῦ πατέρα σου καὶ δόξα καὶ καμάρι,
 Ἀλλὰ καὶ πόνος, σπαραγμὸς ἀκοίμητος ἀκόμα,

Ἄπ' τῆ στιγμῆ ἐκεῖνη,

Ποῦ ἡ ψυχὴ σου ἄφησε τὸ παιδικό σου στόμα,
 Καθὼς τὸ μύρο ὅταν βγῆ καὶ τὸν ἀνθὸ του ἀφίγη!
 Πτωχὸ παιδί, δὲν τῶξευρες τῆς μάννας ἡ ἀγκάλη,
 Πῶς εἶν' ἀκόμη πειὸ γλυκειὰ κι' ἀπ' τ' οὐρανοῦ τὰ κάλλη. . .

Γ'

Κλάψε, πατέρα δύστυχε, μαννοῦλ' ἀπελπισμένη·
 Εἴρω σὲ ποιά σᾶς ἔρριξε ἡ μοῖρά σας πελάγη.
 Εἴρω τὸ δάκρυ ἀπ' τὴν καρδιᾶ τὸ πύρινο πῶς βγαίνει·
 Τῆ μαχαιριᾶ ποῦ φάγατε κ' ἐγὼ τὴν ἔχω φάγει . . . .
 Φιλῶ τὸ δάκρυ σας, φιλῶ τὸ μνηματάκι ἀκόμα,
 Ποῦ τὸ μικρό σας χερουβεὶμ κοιμᾶται πικραμμένο
 Κ' εἰς μυρισμένο τραγουδῶ καὶ ἀγιασμένο χῶμα,
 Τραγοῦδι, ποῦ ὁ θάνατος μοῦ τῶχει μαθημένο . . . .
 Χαρὰ σ' ὅποιον δὲν τ' ἄκουσε ποτὲ χαρὰ στὸ στόμα,
 Ποῦ δὲν τὸ ἐτραγοῦδησε, δὲν τῶψαλε ἀκόμα·
 Εἶνε τραγοῦδι ἄλλοιῶτικο, βουβό· τραγοῦδι, ὅπου
 Τὰ χεῖλη δὲν τὸ λένε,

Ποῦ δὲν τὸ ψάλλουσε πουλιά, οὔτε φωνὴ ἀνθρώπου
 Καὶ μοναχὰ τὸ τραγουδοῦν τὰ ἴματα ὅπου κλαῖνε!
 "Αχ! τὸ τραγοῦδι τὸ πικρὸ ἄς ψέλνωμε ἀντάμα·
 Σεῖς ἀπ' τὸ μνηματάκι του κ' ἐγὼ ἀπ' ἄλλο μνημα·
 "Ας σμιζοῦν οἱ δυὸ πόνοι μας εἰς ἓνα μόνο κλάμμα,
 Σὰν μὲς' σὲ μαῦρο πέλαγος τὸ κῦμα μ' ἄλλο κῦμα.
 Ἐλάτε νὰ κοιμίζουμε κορυμμάκια ἀγαπημένα,
 Ποῦ κοίτονται χωρὶς ἐμᾶς, μονάχα, πικραμμένα.
 "Ονειρο τὸ τραγοῦδι μας στὸν ὕπνο τους ἄς γεινῆ·
 Ποῖς ξεύρει, ποῖς μὲς' στὰ βραθεῖά, στὴν ὑστερνὴ τους κλίνη,
 Ἄνισως δὲν ἀκοῦνε

Κι' ἂν τῆ φωνὴ δὲν λαχταροῦν ἐκεῖνη π' ἀγαποῦνε!
 Ναί, δὲν ξεγνοῦνε οἱ νεκροί· ποῖς χάρος καὶ ποῖο μνημα
 Καὶ ποῖο τοῦ χρόνου κῦμα

Καὶ ποιά αἰωνιότητα, ποῦ καρφωμένη τρέχει,
 Δύναμι μεγαλύτερη ἀπ' τὴν ἀγάπη ἔχει;
 Τῆ μνήμη τῆς ἀγάπης μας ὁ χάρος δὲν τὴν σβέννει.
 Νὰ ξεύρατε μὲ τί καρδιὰ κάθε νεκρὸς προσμένει,
 Ν' ὀκούσῃ βῆμ' ἀγαπητὸ στοῦ τάφου του τὴν ἄκρη,
 Νὰ ξεύρατε, πόση δροσιὰ τοὺς δίνει ἓνα δάκρυ,
 Ἐνα κερί, ἓνας ἀνθός, μὲ φύλλα μυροβόλα,
 Αὐτὰ τοὺς εἶνε φῶς, δροσιὰ, τραγοῦδι, ὄλα, ὄλα!

Δ'

"Αφσε, πατέρα δύστυχε, τὸ δάκρυ σου νὰ τρέχη·
 Τὸ θέλ' ἡ κόρη κι' ἀγαπᾷ τὸ χῶμά της νὰ βρέχη·
 Καὶ κλάψε, κλάψε· δρόσιζε ἀγγέλου μνηματάκι,
 Μὲ δάκρυο ἀκοίμητο, μ' ἀθάνατο φαρμάκι.
 Ῥαῖνε μὲ φλογερὴ δροσιὰ τὸ πρόσκαιρό του χῶμα·
 Τὸ δάκρυ εἶνε τὸ νερὸ ποῦ πίνει νεκροῦ στόμα.
 Κ' ἔργου μὲ τὴ μαννοῦλά του, τ' ἀδέλφια τὰ μικρά του
 Ἐδῶ ποῦ κοιτῆται· αὐγὴ καὶ δειλινὸ καὶ βράδυ,
 "Ομως τῆ νύχτα πεῖο συχνά, καὶ μένετε κοντὰ του·
 Γιατὶ φοβάται ἡ μικρὴ μὲς' 'στ' ἄγριο σκοτάδι...
 Σὰν νοιώθῃ μάννας μυρωδιά, ἀδέλφια καὶ πατέρα,
 Στὸ μνημά της τὸ σκοτεινὸ θὰ γίνεταί ἡμέρα...
 Καὶ φύτευε βασιλικούς καὶ ἀμάραντα λουλούδια
 Στὴν ἀγιασμένη γῆ του,
 Πουλάκια ν' ἀνεβραίνουε νὰ ψέλνουνε τραγοῦδια
 Καὶ στῆσε κάτασπρο σταυρὸ ἀπάνω στὴν κορφὴ του.
 "Αχ! γίνου, γίνου κηπουρὸς εἰς τὸ μικρὸ της κτήμα
 Καὶ στόλιζέ το μὲ ἀνθοὺς τὸ χῶμα νὰ μυρώνῃ,

Ἀγάπης κάμε το βωμό τ' ἀγγελικό της μνήμα,
 Νὰ μοιάζῃ ἡ γλάστρα τὸν ἀνθὸ καὶ τὸ κλουβὶ τ' ἀηδόνι. . .
 Σκόρπα λουλούδια, σκόρπιζε ἄροσιὰ στὸ μνηματάκι
 Καὶ κυπαρίσσι φύτεψε εἰς τὸ κυπαρισσάκι!

(Ἀύγουστος 1894).

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΦΙΦΗΣ ΜΕΡΚΟΥΡΗ

ΠΑΤΕΡΑ δύστυχε, δόλιχ μαννοῦλα,
 Πῶς τὴν ἐχάσατε τέτοια νυφοῦλα;
 Καὶ σὰν ἔπετοῦσε τρελλὰ κοντὰ τας
 Κι' ἐκελαιδοῦσε ἑστὰ γόνατά σας.
 Καὶ τότες ἦταν ἓνας ἀφρός,
 Μικρῆς Νεράιδας ἴσχιος ἁφρός.

Καὶ σύ, πατέρα, καὶ σύ, μαννοῦλα,
 Τὴν ἐθαρροῦσες τῆς γῆς παιδοῦλα,
 Ὡς ποῦ σᾶς ἔφυγε μιὰ μαύρ' ἡμέρα
 Σὰν ἄσπρο σύννεφο μὲ τὸν ἀγέρα.

Παρακαλεῖτέ τὴν μονάχα τώρα
 Τὴν ἀγγελόμορφη τὴν ἀσπροφόρα,
 Κι' ἂν ὀλοζώντανη σὰν πρὶν ἐμπρὸς σας
 Μέσ' ἀπ' τὰ σάββανα δὲν ξαναβῆ,
 Τὴν νύκτα νᾶρχεται μέσ' στ' ὄνειρό σας
 Καὶ νὰ τὴν χάνετε μὲ τὴν αὐγή.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ

ΗΛΙΟΓΕΝΝΗΤΗ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΗΣ ΜΙΚΡΗΣ

ΦΙΦΗΣ ΜΕΡΚΟΥΡΗ

ΕΝΑ βροσίεμμα ἔλαμψεν ὄνειρεμένο ἐμπρὸς μου,
 Κ' εἶδα τὴν Ἡλιογέννητη, τὸ μάγεμμα τοῦ κόσμου.
 Δὲν ἦταν ρήγισσας βλαστός, ταῖρι δὲν ἦταν Κράλη,
 Ἦταν μιὰ φρεσκογέννητη παιδοῦλα, ἓνα κοράλλι
 Ποῦ τῆς ἀγάπης πέλαγος τὰ σπλάγχνα τῆς μητέρας
 Τ' ἀνάστησαν καὶ τῷρεφε τῆς γῆς αὐτῆς ὁ ἀέρας